

DEBRECZENI UJSÁG

Előfizetési ára egy óra 2.40 P. Negyedévre 7 P
félévre 14 P. Egész évre 26 P. Egyes szám ára
hétköznapi 10, vasárnap 20 fillér.

HAJDUFÖLD

Felolós szerkesztő:
vitéz KOLOSVÁRY-BORGSA MIHÁLY

Szerkesztőség és nyomda József kir. herceg-utca 16.
Telefon 23-48. Kiadóhivatal Kossuth-utca 3. szám.
Telefon: 21-41.

A germán öntudat

(In) Amikor Papen a 'leszere'ési kérdésben kimondotta a német igazság szavát, a polgári elemeket még az a pár nap előtti győzelem animálta, mely éppen a Papen-kormányzat leszavazásával egy politikai fordulat útjait egyengette. Felszították a pártgyűlölködés tüzeit s az ellenzék lapjai örömmámorban hirdették: elérkezett a hatalomátvétel napja!... Az újságok szóharcaiból kitűnt, hogy újra megkezdődött a polgári frakciók háborúja és mindezek felett, mint óriáshadsereg, Hitlerék tömegei már ismét tempóba kezdtek a biztos győzelem felé. Egy berlini napilap másnap reggelre ígérte be a kormányváltás szenzációját: Papent pedig mert fumiálgatta a szavazás eredményét, mint politikai kalandort „vakmerő zsarnok”-ként emlegette.

A politikai vihar csak két-három napig tartott. Mikor a szignatárius-hatalmak kezdtek Németországot leckéztetni és Herriot nyilatkozata minden németnek felkorbácsolta vérért, mikor a párisi üzenet nekivágott a germán öntudat ereinek és fenyegetőzdő szavaival az egész világot felzaklatta — a következő reggel már öles plakátok hirdették Berlintől Münchenig: sorakozzék fel mindenki Papen kancellár mögött!... „Támogatni a német álláspont igazságát!”... És kezdve a katolikusok néppártjától fel, a horogkeresztes milliókig, a germán erő mint egy ember állott az imént még leszavazott és kiméltlenül megtámadt Papen-kormányzat mellett. A belső politika tüze, a szenvedélyek és gyűlölködések lángjai máról holnapra lelohadtak, mert mindenki tudta, hogy a Papen által kifejtett álláspont az egész németiség akarata és ennek az akarata csak olyan nemzet tud érvényt szerezni, amely a sorsdöntő külpolitikai problémák érdekében a pártszempontokon felül még súlyosabb természetű elvi kérdéseket is szüneteltetni képes.

A germán öntudat impozáns módon nyilatkozik meg ebben az egyetemes sorakozásban. A nibelungok útján még ma is az ősi akarat hajtja a germánok lelket és mai győtrődésében hiába lett az izzó szenvedélyek és elkeseredett párt-harcok földje, a faji, nemzeti s állami érdek közös szent célja tisztán ragyog fel mindenki előtt. Ebből tanuljunk mi is, hogy mindannyian, akik a keresztény-nemzeti világnézetet valljuk, de idők folyamán annyi csoportra tagozódtunk, — ha úgy kívánja a haza érdeke,

pártszemponton és részletkérdésen felül. Mezőcsátot vagy Bigibürgözdöt félretéve csak egy cél lebegien

mindnyálunk előtt: annak az erőnek egységes kifejtése, melyre a német polgári pártok öntudatos ál-

lásfoglalása, éppen a legveszedelmesebb belső harcok idején, oivan ragyogó példamutatást adott.

„Ha bírjuk idegekkel a szenvedést, meg lehet menteni Magyarországot”

Báró Korányi Frigyes pénzügyminiszter nyilatkozata genfi utja előtt

Budapest, szeptember 20
Báró Korányi Frigyes tegnap utazott el a genfi értekezletre. A pályaudvaron a sajtó képviselői előtt az alábbi nyilatkozatot tette.

— Szilárd a meggyőződésem, hogy ebben az országban megvan a kellő erő és megvannak a kellő tartalékok, hogy elég hosszú ideig a víz színén tudja tartani magát. Nálam nemcsak érzés, hanem a legkomolyabb meggyőződés is az, hogy addig, amíg az európai helyzetben elkövetkezik a fellendülés, — melynek előleleit mindenütt látjuk — Magyarország ki fog tudni tartani.

— Már hivatalom elfoglalásakor

megmondtam, hogy az egész kérdés azon dől el,

bírja-e a közvélemény idegekkel?

Bírnia kell. Hogy felszínen tarthassuk magunkat továbbra is, attól függ, hogy azt a rigorózus politikát, melyet ma a kormányzatnak folytatnia kell és amely, belátnom, mindenkinek kényelmetlen, viselnie a magyar társadalom azzal az aldozatkészséggel és önmegtartózkodással, amellyel eddig viselte.

Korányi pénzügyminiszter határozott kérdést intéz a magyar társadalomhoz:

— Tudja-e folytatni ezt az aldozatkészséget, igen vagy nem?

Mert ha nem, ha az idegek felmondják a szolgálatot és nem lehet megtartani a kifizőtt utírányt, mi következhetik? Az én meggyőződésem szerint az, hogy

az esetleg kikényszerített intézkedések a gazdasági élet alapjainak oly megrázkódtatását idézik elő, amelynek súlyos kárát sok év alatt lehetne csak helyrehozni.

Ámde, ha tovább bírjuk a szenvedést, ha tovább el tudjuk viselni, hogy az ország népének egy része súlyosabban szenved, akkor a nép egésze hittem szerint megmenthető lesz.

Uj fehérhadsereget szerveznek japán segítséggel a szovjet ellen

London, szeptember 20.
Óriási hordereű szenzáció pattant most a nyilvánosság elé a japán fővárosban, amely szervező összefüggésben látszik lenni azokkal az akciókkal, amiket Japán Kína teljes feigazására indított és amik miatt feszült viszonyba került Szovjetországgal és az Egyesült Államokkal. Arról van szó, hogy az egyik ismert orosz fehér-

gárdista vezér, Petrow beadványt intézett a japán katonai hatóságokhoz és egy 300.000 főnyi hadsereg megszervezésére kért engedélyt. Ezt a hadsereget Petrow a távolkeleti veszedelem megakadályozása címén szervezné meg, a hadsereg tulajdonképpen célja azonban: hadjárat a szovjet ellen, helyesebben egyelőre Oroszország sakkhatártása azzal a nyilvánvaló céllal,

hogy ne tudjon érdemlegesen beavatkozni Japán keletázsiai manipulációjába.

A Petrow-féle terv nyilvánosságra kerülése hallatlan izgalmat keltett Moszkvában és a külügyi népbizottság azonnal utasította a tokiói szovjetnagykövetet, hogy kérjen haladéktalanul magyarázatot a japán kormánytól az akció felől

Magyarország hozzájárult a stresai konferencia javaslatához

Teleszky János nagy beszéde Magyarország különlegesen súlyos helyzetéről - Az előirányzott 75 millió svájci frank kevés a gabonaneműek felértékeléséhez

Stresa, szeptember 20.
A stresai értekezlet kedden délután Bonnet elnöklésével plenáris ülést tartott, amely elfogadta a pénzügyi bizottság ajánlásait. Posset német delegátus felszólalása után Teleszky János magyar delegátus nagyhatású beszédében változta Magyarország különlegesen súlyos gazdasági helyzetét és a következőket mondotta:

— A magyar delegáció a szőlida-

ritás szellemétől vezérelve hozzájárul a pénzügyi bizottság előadói jelentéséhez, mivel nem akarja gyengíteni azt a hatást, amit a stresai konferencia egyhangú határozatától várnak. Ezt a magyar delegáció annál is inkább megteheti, mivel mindaz, ami a jelentésben benne foglaltatik, tulajdonképpen nagyrészt a klasszikus nemzetgazdaságtanban elismert igazság és megfelel a magyar delegáció felio-

gásának is. A jelentés két alapkövön nyugszik. Az első az, hogy a mai gazdasági világválság, bár súlyosabb — mivel az eddiginél nagyobb kiterjedésű —, nem különbözik lényegében a háborúelőtti gazdasági krízisektől. Ezt a nézetet a tudósok és szakemberek nagyrészt nem osztják.

— A másik az, hogy az áruk és tőkék szabad mozgását gátló mesterséges korlátozások megszünné-

A lap ára 10 fillér

nek, a gazdasági erők szabad működése önmagától visszaállítaná a gazdasági egyensúlyt. E tétel tisztán elméleti szempontból helyes, de a pénzügyi bizottság jelentése szem elől téveszti, hogy a gazdasági világválság, amelyet a kelet- és közép-európai agrárállamokban lejelentősen súlyosabbá tesz az agrártermékek árának óriási zuhanása, anyvira megrendíti ezek közül az országok közül némelyeknek gazdasági strukturáját — többek között azét is, amelyet van szerencsém képviselni —, hogy

a gazdasági, pénzügyi szabadság ezidőszertől való visszaállítása lakosságunk életszínvonalának oly mélyre való leszállítását vonná maga után, hogy a következményekkel tisztában levő kormányok lyenszerű intézkedésekért a felelősséget nem vállalhatnák.

Ezért ezek az országok továbbra is kénytelenek lesznek fenntartani mesterséges rendszabályait. A gabonaneműeknek a gazdasági bizottság által javasolt felértékelésére az előirányzott 75 millió svájci frank kevésnek látszik.

— A pénzügyi téren a külső adósságok rendezése játssza a főszerepet. Magyarországon mindenki elismeri, hogy a szerződésben vállalt kötelezettség végleges és hogy az a szerződésben megállapított mértékben teljesítendő. Van azonban a teljesítésnek egy határa, mégpedig az, ha a teljesítés lehetlenné válik. Hitelezőinknek mulik, hogy kamatkövetelésük leszállítására vonatkozó megállapításokkal megkönnyítsék számunkra azt, hogy mielőbb eljussunk ahhoz az állapothoz, amelyet melegen óhajtunk.

— Magyarország rövidlejárati külföldi tartozásai 1360 millió svájci frankot tesznek. Ez az összeg az ország gazdasági teljesítőképességéhez viszonyítva olyan teher, amelyből nagy nehézségek származnak. A jelentésben javasolt rendszabályok alkalmazása olyan súlyos következményekkel járna Magyarországi gazdasági strukturájának tekintetében, amelyet már a hitelezők érdekében is el kell kerülni.

Kínai banditák elraboltak három angolt

London, szeptember 20.

A Reuter iroda jelentése szerint egy angol hajót Kínába rendelték, hogy ott segítségére legyen a banditák által elfogott Miss Philips és egy másik alattvaló kiszabadításában. A banditák néhány nappal ezelőtti sétalovaglás közben elrabolták Philips angol orvos lányát és két angol fiatalembert, akik közül az egyik időközben megszökött a banditák fogságából. A banditák most vétságdíjat követelnek és a foglyok megdélésével fenyegetőznek, ha nem kapják meg a válságdíjat.

Meghívó. A Magyar Athletikai Szövetség keleti kerülete 1932. szeptember 21-én, d. u. fél 7 órakor a Ker. Nemzeti Liga helyiségében (József kir. herceg u. 16.) az október 6-iki városon keresztüli kegyeleti staféta futóverseny megrendezése ügyében ülést tart, melyre a középiskolák, sportegyesületek, katonai és közrendészeti szervek, leventék és bajtársi egyesületek vezetőinek megjelenését, akadályoztatás esetén pedig képviselőt kérí az Elnökség.

Németország újabb katonai ellenőrzését követelik a franciák

Berlin, szeptember 20.

Annak az elkészeredett ellenőrzésnek során, amelyet a francia sajtó a német egyenlőség kérdésében megindított, egyik mozzanata az, hogy újra felvetik az ugynevezett vizsgálatok — a legújabb idegen katonai tényezők által való ellenőrzésének — eszmé-

jét. Nyilvánvaló, hogy ezzel az eszmével Németország ijesztésére áll elő a francia sajtó.

A Journal szerint Németország azért maradt távol Genfől, mert attól tart, hogy vizsgálati határozatot provokálnának a francia megbízottak. Ettől pedig, írja a lap, Németországnak van oka félni.

Kamatmentes részletekben lehet az adóhátralékokat törleszteni

Budapest, szeptember 20.

Az adóhátralékainak fizetésére a 4770 sz. kormányrendelet kamatmentességet engedélyezett és megengedi, hogy az adózók adóhátralékaikat kamatmentes részletekben törleszthessék. A rendelet egyes intézkedéseit sok helyen félremagyarázták és úgy állították be az ügyet, mintha a kedvezmények igénybevétele lehetetlen feltételekhez volna kötve.

Ezzel kapcsolatban az adózók közönség felvilágosítása érdekében szükségesnek tartják annak megállapítását, hogy a kamatmentes részletekben való törlesztés kedvezményét mindazok az adóhátralékosok igénybeve-

hetik, akik az év folyamán január 1. óta szeptember végéig bármiféle címen, tehát akár töketörlesztésre, akár kamatra olyan összeget fizettek be, amely megfelel az ezévi adóelőírásuk háromnegyed részének. Ez annyit jelent, hogy az 1932. évben történt befizetések a folyó évi adótörlesztésekbe számítottnak be. Az az adóhátralékos, aki január 1. óta régi adóelőírásaira befizetéseket teljesített, a kedvezmény igénybevétele céljából szeptember végéig annyit fizessen be, amennyi az idén teljesített befizetések után a folyó év adójának háromnegyed részéből még hiányzik.

Elfogták a pesthidegkuti sánta gyilkost

Budapest, szeptember 20.

Az esti órákban egy ismeretlen férfi a Déli vasút közelében posztoló rendőrt arra figyelmeztette, hogy az Endresz György tér 3. sz. alatt levő Hazai étkezdében egy olyan ember tartózkodik, akire rálik a pesthidegkuti rablógyilkosság személyleírása. — A rendőr előállította az egyént a főkapitányságra, hol megállapították, hogy Éder Józsefnek hívják és bementása szerint koldus. Műlábat visel, jobbkezén a középső ujj hiányzik, arca ra-

gyás, úgy, hogy teljesen megegyezik azzal a személyleírással, amelyet a pesthidegkuti rablógyilkosságról adtak.

A rendőrségen megmotozták és egy szétzedett Steier pisztolyt és 80 pengő készpénzt találtak nála. Kerékpárját is megtalálták. A rendőrségen megállapították, hogy lopás miatt már büntetve volt. A rendőrség szerint az elfogott ember azonos a rablógyilkossal s ezért átadták a csendőrségnek.

Titulescu lemond a londoni követségről

Bukarest, szeptember 20.

A Curenul több lapban megjelent cáfolat ellenére fenntartja azt az értesülését, hogy Titulescu részt akar venni az oláh belpolitikai életben. A népszövetségi ülészek befejezése után, vagyis október folyamán végleg lemond a londoni oláh követség további vezetéséről és visszatér Romániába.

A baranyai molnárok beszüntették az őrlést

Pécs, szeptember 20.

Vargha Imre államtitkár, Pécs város képviselője kedden tárgyalta a pécsi és baranyai molnár egyesület kiküldöttjeivel, akik a vámörlési kereskedelmi malmok sérelmeit adták elő. Vargha államtitkár kijelentette, hogy minden olyan könnyítést, amely az állam sérelme nélkül a vámörlési malmok ellenőrzése terén megvalósíthatók, hajlandó a már folyamatban levő tárgyalások során újabb megfontolás tárgyává tenni és a legsürgősebben élethelyettesíteni. Ennek ellenére a baranyai molnárok délután elhatározták, hogy az alkalmazottaknak felmondanak és üzemeiket leállítják. Az alispáni hivataltól szerzett értesülés szerint a kisebb és különösen a vízimalmok Baranyában tovább őrölnek úgy, hogy a liszt előállításában nem lesz zavar.

Pár napi késedelem a nyugdíjasok kilizetésében

Bukarest, szeptember 20.

A nyugdíjasok szeptember havi illetményére vonatkozóan a pénzügyminiszter közli, hogy a kilizetés néhány napos késedelemet fog szenvedni.

Avarescu szerint Románia nem szólhat bele a Habsburg-restaurációba

Bukarest, szeptember 20.

A „Patria” című lap nagy feltűnést keltő cikket közöl „Mödlingi keresztelő” címmel Ileana hercegnő gyermekének, Habsburg István herceg keresztelőjével kapcsolatban. A cikk részletesen közli Avarescu marsall nyilatkozatát, mely szerint Románia egy esetleges Habsburg-restaurációba nem szólhat bele. Avarescu kijelenti, hogy az erdélyi magyar „kisebbség” hűséggel viseltetik a Habsburg-dinastiához.

Boila Zakariás, a „Patria” főszerkesztője éles támadásban részesíti Avarescut nyilatkozata alkalmából, mert szerinte a román nemzeti érdek kötelez a Habsburg-ellenes magatartásra.

Lapunkat támogatja, ha hirdetőinknél vásárol.

Angol újságírók Debrecenben

(A Debreceni Ujság tudósítójától.)
Két érdekes vendég érkezett múlt nap Debrecenbe, Kate Newton előkelő ausztráliai hölgy, aki jelenleg Londonban él és Viollette Ross Johnson angol újságíró társaságában utazott ide. A két angol vendéget Debrecenben Laky László kalauzolta. Megtekintették a strandfürdőt, mely rendkívüli mértékben megnyerte tetszésüket. Kijelentették, hogy legközelebb eljönnek ide nyaralni. Elragadtatással nyilatkoztak az egyetemről és a Déri muzeumból. Az utóbbira nézve megjegyezték, hogy ilyen gyönyörűen, modernül berendezett muzeumot csak Liverpoolban láttak. Voltak kint a Hortobágyon és megnézték az ugynevezett embervásárt is. A két angol vendég még három napig marad Debrecenben.

Vilma királynő trónbeszéde után tüntetést rendeztek a kommunista képviselők

Hága, szeptember 20.

Amikor a királyné kedden délelőtt a parlament lovagtermében felolvasta a trónbeszédét, a holland parlament történelmében eddig példánélküli incidens történt. Amidőn a királyné befejezte a trónbeszéd felolvasását, felállt Wytkopp Dávid és Lunn de Visser képviselő, a parlament egyedüli kommunista tagjai és hangos szóval kiáltották: „Le a koronával! Le a királynévval!”

A parlament valamennyi több tagja erre egy emberként felállt és a holland Himnusz kezdte énekelni, hogy elfojtsa a kommunisták kiáltozását.

Október 2-án avatják a cserkészházat

A IX. cserkészkerület október 2-án, vasárnap avatja fel újonnan épített cserkészházát és löterét a csónakázótó mellett.

Délelőtt 11 órakor istentisztelet, ház- és löteravatás. Délután 4 órakor a debreceni csapatok látványos bemutatásai, utána körülbelül 6 órakor táborlüz lesz. A szeptember 24. és 25. napjaira tervezett löversenyt is október 1. és 2. napján, az ünnepély keretében rendezik meg.

Minisztertanács

Budapest, szeptember 20.

A kormány tagjai kedden délután Károlyi Gyula gróf miniszterelnök elnöklésével minisztertanácsot tartottak, amelyen folyó ügyeket tárgyaltak.

Tizenhárom hónapos szünet után újra megnyílt az értéktőzsde

Szeptember 14-én volt tizenhárom hónapos szünet után újra megnyílt az értéktőzsde hivatalos forgalma. Több mint tizenhárom hónapos szünet után kedden délután háromnegyed tizenkettőkor óriási érdeklődés mellett ismét átadták az értéktőzsdét a hivatalos forgalom számára.

A forgalom egyelőre természetesen korlátozott, mert csak tizennyolc részvényről engedélyezték az üzletkötést. Mindazáltal már tizenegy óra után nagy számmal jelentek meg a tagok a tereben. Háromnegyed tizenkettőkor pedig már körülbelül öt-hatszáz tőzsdétag állta körül az emelvényeket.

A református egyházmegyei közgyűlés a felekezeti tanítók fizetésének állami rendezését sürgeti

Az állam fogja magára vállalni a felekezeti tanítók fizetésének terheit is — Igen sok tanító január óta nem kapott fizetést

(A Debreceni Ujság tudósítójától.)
Az alsó-szabolcs-hajduvidéki egyházmegye kedden délelőtt 9 órai kezdettel a vármegyeháza dísztermében tartotta rendes közgyűlését, amely iránt nagy érdeklődés nyilvánult meg miután a tárgysorozaton számos fontos ügy szerepelt.

A közgyűlésen Bartha esperes gyönyörű imája után Szomjas Gusztáv ny. főispán, egyházmegyei gondnok mondott rendkívül tartalmas megnyitót, amelyben szép szavakkal emlékezett meg Bartha esperes 25 éves jubileumáról. Ugyancsak erről szövegezt meg szavakkal Kálmán Lajos egyházmegyei tanácsbíró is.

Új tanítók esküldétele

A gyűlés megnyitása és a távollévők igazolása után Bagoly Gizella (Tiszadob), Tóth Gusztáv tiszaióki, Kádár Imre püspökladányi, Pócsy Juliánna hajduszóváti, Latzkó László hajduböszörményi, Fodor János földesi, Naszály Sándor tiszaezslári, Soós Margit hajduszóváti, dr. Abary Antalné hajduböszörményi, Smigrótzky Irén hádszentmihályi, Fábrián Dániel nyirmártonfalvai új tanítók tették le az esküt.

A közgyűlés ezután tudomásul vette az esperesi jelentést, majd pedig elrendelte a tisztújítást.

Minden egyház kénytelen lesz feladni iskoláit

Rendkívül fontos tárgy volt a tanügyi bizottság jelentése, amelyet Bor János igazgató-tanító terjesztett elő. E szerint az egyházmegye kimondja, hogy nagy sajnálattal látja, hogy az egyházak előbb-utóbb valamennyien kénytelenek lesznek feladni iskoláikat. A hívek nem hogy adót nem tudnak fizetni, de még a megélhetésükre sem telik.

Az egyházmegye figyelmezteti az egyházközségeket, hogy nagy megfontolással járjanak el, mikor iskoláiktól megválnak. Igyekezzenek minden egyház iskoláit a végsőkig fenntartani és ha a körülmények nyomása alatt fel is kell adni az iskolákat, a községi iskolákban gondoskodjanak a megfelelő vallásos nevelésről.

A tanítókat felhívja az egyházmegye, hogy tovább is türelemmel várják a jobb időköt, amikor az egyház újra visszaveheti az iskolákat.

Eheznek a tanítók

Az előterjesztéshez Köblös Samu hajduböszörményi főgimnáziumi igazgató szólott hozzá, aki kijelentette, hogy a javaslat első részét elfogadja. A tanítókra vonatkozó részt azonban szeretné elkülöníteni, mert az nem oldja meg a tanítók ügyét. A tanítók nagyrésze valósággal éheznek. Van, aki január óta nem kapott egyházi fizetést. Ezek a tanítók előbb-utóbb kénytelenek lesznek törvényes jogaikkal élni és vagy a közigazgatási bizottsághoz,

vagy a járásbíróshoz fordulni fizetésük kiutalása végett.

Javasolta, hívják fel az egyházközségeket is, hogy ezeknek a szerencsétlen helyzetben levő tanítóknak napi betévi falatját biztosítsák és minden befolyó jövedelmet első sorban a tanítók fizetésének kiutalására használjanak fel.

Hajtsák végre az 1848. évi törvénycikket

A következő felszólaló Bélteki Lajos hajduszóváti ref. lelkész volt. Elismeri, — mondotta, — hogy a tanítóság nagyon nehéz helyzetben van, de viszont az egyházak sem tudnak egyetlen fillért sem szerezni. Hitelük kimerült és ma már ott tartanak, hogy adósságaikat sem tudják fizetni. Ugyanakkor a bankok nemcsak kamatot, de még magas tőketörlesztést is követelnek a bajba jutott egyházközségektől.

Egységes rendezés készül az iskolák ügyében

A felszólalások után Bartha László esperes elnök kijelentette, hogy tudomása szerint az egyházi és politikai községek között többféle egyezség jött létre az iskolák átvételére vonatkozólag. Ezek az egyezségek azonban nem jelentenek egyebet, mint azt, hogy most az egyházközség, azután pedig a politikai község nem fogja tudni fizetni a tanítókat. Az államnak kell segítséggel jönni, mert a felekezeti iskolák fentartásának ügye ma már egyetemes kérdéssé lett.

Értesülései szerint esütörtökön a kultuszminisztériumban ankétot tartanak, amelynek előreláthatólag az lesz az eredménye, hogy a tanítók fizetésének terheit száz százalékban az állam veszi át és ezért az egyházi felsőbb hatóságok nem hagyják jóvá az iskolák feladását, sőt felszólítják az egyházközségeket, hogy vegyék vissza iskoláikat.

A tanügyi bizottság jelentését és az ehhez kapcsolódó javaslatokat a közgyűlés tudomásul vette, majd a távollévő vitéz dr. Hadházy Ferenc ügyész helyettesítésére tb. ügyészekké felkérték dr. Bankó Gézát és dr. Uzonyi Györgyöt.

Hajduböszörmény mégis megszavazta az iskolai segélyt

Sor került ezután a hajduböszörményi és hajduszóváti iskolák ügyére. Tudvalevő, hogy az egyházközség mindkét helyen a politikai községnek adta át iskoláit.

A bejelentéshez vitéz Kőszeghy Frigyes szólott hozzá, aki kijelentette, hogy Hajduböszörmény képviselőtestülete épp az elmúlt napon elhatározta, hogy megadja a segítséget, amit az egyház kért tőle. Ezek után azt javasolta, hogy a hajduböszörményi egyház már is vegye vissza iskoláit, mert minden egyház számára nagy erkölcsi felelősséggel jár, ha feladja az iskolákat.

A beállott hajók okát abban látja, hogy az utolsó években az állam szerencsétlen iskolapolitikát folytatott. Colegium Hungaricumokat létesített, drága egyetemeket emelt és közben a népoktatás esődbe jutott. Szép szavakkal a tanítók ügyét nem lehet elintézni.

Javasolta, hogy az egyházmegye írjon fel az egyházkerülethez a felekezeti iskolák ügyének országos rendezését követelve és követelje, hogy hajtsák végre az 1848. évi XX. törvénycikket, amely szerint az iskoláztatási terheket az állam köteles viselni. Követelje, hogy mint az állami tanítók fizetéséről az állam száz százalékban gondoskodik a felekezeti tanítók fizetésének kiutalásáról is. Ha ez megtörténik, akkor az egyházak válláról leesik a mostani viselhetetlen teher és ez az intézkedés még megmentheti a felekezeti iskolákat.

amelyeket később nagyon nehezen tud majd visszaszerezni. Általában szeretné, ha a presbitériumok nem látnának el könnyelműen az iskolák átadása körül.

Eladósodtak az egyházak

Bélteki Lajos rámutatott, hogy Hajduszóváti nem könnyelműen adta fel iskoláit. Hónapok, évek óta mindent megkísérelt, hogy segítséget szerezzen. A minisztérium azonban évről-évre növelte az egyházak iskolai terheit, csökkentette az állami hozzájárulást. Hajduszóvá-

lón három esztendő alatt kerek huszezer pengővel csökkent az állami hozzájárulás. Ugyanakkor a terhek 26.000 pengővel növekedtek. Végeredményben Hajduszóváti a református egyház három esztendő alatt kénytelen volt 76.000 pengő adósságot csinálni. Csak a végső szükségben határozták el az iskolák feladását, mert kiderült, hogy két év alatt teljesen felemésződött volna az egész egyházi vagyon.

A szószólói tanítók saját felelősségükre megkezdtek a tanítást, mert bíznak benne, hogy a minisztériumban tartandó értekezleten fizetésük ügyében kedvező megállapodás jön létre.

180.000 pengő a hajduböszörményi egyház adóssága

Dr. Uzonyi György felszólalásában rámutatott arra, hogy a hajduböszörményi presbitérium nem elhamarkodva adta át iskoláit. A hajduböszörményi egyház négy év alatt kénytelen volt 180.000 pengő adósságot csinálni. A minisztériumhoz, városhoz hiába fordult mindenünnen elutasították. Az a terv volt, hogy a városi képviselőtestület legutóbb megszavazta a segélyt, nem sokat jelent, mert a költségvetés tárgyalásánai módjában van ezt a határozatot megváltoztatni. Az iskolák ügyét csak szerződéses alapon lehet rendezni.

Az egyházmegyei közgyűlés különben tudomásul vette a jelentést. Végül a tanfőnöki elnök hívta fel a figyelmet, hogy ma már szeptemberben 19-ike van és Hajduböszörményben még mindig nem nyitak meg az iskolák. Sürgősen szükség lenne rá, hogy legalább a tantermek karba helyezésétől gondoskodjanak.

Az egyházmegye ezután több kisebb ügyet tárgyalt le, majd a közgyűlés véget ért.

Vitéz Hadházy Ferenc képviselő édesatyja meghalt

(A Debreceni Ujság tudósítójától.)
Sulyos csapás érte vitéz dr. Hadházy Ferencet a hajduszóváti kerület országgyűlési képviselőjét, édesapja Hadházy Miklós földbirtokos hosszabb betegeskedés után a debreceni klinikán hétfőn délután hat órakor meghalt. Hadházy Miklós közfelfélt és közszerepében álló tagja volt Hajduduház társadalmá-

nak és igen jelentékeny szerepet vitt a város életében. Kiváló gazda és fajtáját szerető igaz magyar ember volt, akinek izzó hazafiasága példaképpen állhatott mindenki előtt. Halála szöleszkörü és előkelő rokonságot borított gyászba s mély részvétet keltett mindenfelé. Holttestét hazaszállították Hajduduházra, ahol temetése ma, szerdán délután két órakor lesz.

A népszövetségi kölcsönkötvények tulajdonosai véde'met kérnek

Az a hiteltvédő bizottság, amely Sir Austen Chamberlain elnöke alatt alakult meg az angol Nemzeti Bank kormányzójának kezdeményezésére, hogy megvédje a népszövetségi kölcsönök angol kötvénytulajdonosainak érdekeit, emlékiratot dolgozott ki és eljuttatta azt a brit kormánynak, ugyancsak a Népszövetségnek. Összesen kilenc népszövetségi

kölcsönről van szó 83 millió font sterling értékben, amelynek fele az angol közönség birtokában van. A memorandum azt ajánlja, hogy a Népszövetség pénzügyi bizottsága haladéktalanul tárgyalja ezeknek a kölcsönöknek ügyét és tegyen védelmi intézkedéseket, mert az angol kötvénytulajdonosok érdekeit veszedelem fenyegeti.

Részletre is

szébbnél-szebb csillárokat vásárolhat a budapesti „Meteor“ csillárgyár debreceni fiókjánál, Piac-utca 9. szám.

Október 9-én lesz a Patronázs Egyesület gyermeknapj gyűjtése

A Debreceni Patronázs Egyesület ez évi gyermeknapj gyűjtését a szegény elhagyott, apátlan, anyátlan gyermekek felszólítására október 9-én tartja meg. Az előkészítés és rendezés tárgyában a városi közgyűlési termében megtartották az első nagy hölgy értekezletet Sass Béláné és dr. Magoss Györgyné társelnökök vezetésével.

Az értekezlet egyhangúlag tudomásul vette, hogy a gyűjtőnap október második vasárnapján, október 9-én lesz megtartva. A gyűjtőnapon 21 helyen lesz gyűjtőurna csoport. Az egyes urna csoportok a következőképpen szervezték meg: 1. Városháza előtt: Szentgyörgyiné. — 2. Kaszinó előtt: báró Vay Lászlóné. — 3. Passage előtt: Jótékony nőegylet Sass Béláné vezetésével. — 4. Piac- és Szent Anna u. bejáratnál: Szent Erzsébet egyesület. — 5. Piarista rendháznál: özv. Zoltán Ödönné. — 6. Hungária előtt: Izraelita nőegylet. — 7. Vasúti nagyudvarnál: Németh Lajosné. — 8. Miklós u. bejáratnál: Népjóléti hivatal tisztviselői. — 9. Ref. Kistemplomnál: Szela Paula. — 10. Ref. Nagytemplomnál: Ref. templomegyesület. — 11. Arany Bika előtt: Bárdos Gézőné. — 12. Piac-Csapó u. bejáratnál: Nyiri Gézőné. — 13. Ipariskola előtt: Szabóné Faragó Emma. — 14. Színház előtt: Kardoss Gézőné. — 15. Múzeum kertben: II. sz. gazd. iskola tanárnői. — 16. Attila tere: I. sz. gazd. iskola tanárnői. — 17. Rózsák előtt: Mikepécsi uti állami el. iskola tanítóinói. — 18. Árpád tere: Ref. templomegyesület. — 19. Közkórháznál: Rammer Georgelyné. — 20. Egyetem előtt: Pap Károlyné. — 21. Augustia szanatóriumnál: Geszli Józsefné jelöltetett ki urna csoport vezetőnek.

A felsorolt urnákat felkéri az egyesület vezetősége, hogy az urna csoportot beszervezzék. Az urna gyűjtőcsoportok beszerzése teljesen a csoport vezető urnőkre bízott, miért is kéri a vezetőség a csoportvezetőket, hogy a beszerzést mielőbb megkezdjék és a gyűjtőcsoport tagjainak névsorát a Péterfia u. 33. szám alá eljuttatni méltóztatassanak.

A megváltási jelvények elkészítésével és szétosztásával az értekezlet az elnökséget bízta meg.

Öngyilkos akart lenni egy szerelmes cselédeány

(A Debreceni Újság tudósítójától)
Az elmúlt éjszaka a Piac-utca 10. számú ház lakói arra lettek figyelmesek, hogy az egyik lakásból, illetőleg konyhából, amelyben Kiss Róza cselédeány szolgált, erős gázszag áramlik elő. Berohantak a lakásba és ott a konyhai ágyon eszméletlenül találták meg Kiss Rózát.

Kihívták a mentőket, akik csakhamar magához térítették a leányt. Kiss Róza bevallotta, hogy öngyilkosságot akart elkövetni és azért hagyta nyitva a gázcsoportokat. Az öngyilkosság! kísérelte szerelmi bánat szolgáltatott okot.

Tömeg szerencsétlenséget akadályozott meg egy bátor debreceni rendőr

Tegnap délelőtt 10 órakor a Kosuth-utcai járókelők meborzadva látták, hogy a Cegléd-utca feől egy kétlovas szekér iszonyu vágatással nyargal a Kistemplom irányába. A szekeret a lovak elragadták és a megvadult állatokat semmiképpen nem sikerült megfékezni. A szekérről fahasábok hullottak le, majd szétesett maga a szekér is és a lovak csak a két első kerékkel száguldtak tovább.

Ha a megvadult állatokat idejekorán nem sikerül megfékezni, egészen bizonyosan tömegszerencsétlenség következett volna be, mert nyilvánvaló volt, hogy a lovak az emberekkel zsúfoló virágplacnak egyenesen a közepébe rohannak.

Már-már el is érték a Batthyány-utca sarkát, mikor a színház előtt posztoló 821. számú rendőr, Kovács István törzsőrmester bátran a megvadult lovak elé vetette magát, megkapta a gyepiőszárat, mire az egyik ló elesett, a másik megtorpant és így sikerült a szerencsétlenséget elhárítani!

Később előkerült Takács Mihály kocsis is, aki előadta, hogy a Cegléd-utcán éppen fát rakott le egyik ház előtt, mikor egy elszáhány autótól a lovak megbokrosodtak és elváltattak, anélkül, hogy meg tudta volna fékezni őket.

A bátor rendőrt Sághy Lajos főtanácsos, aki szemtanúja volt az esetnek, megdicsérte.

A tanyai iskolákban nem tudnak könyvet vásárolni a nyomorgó családok gyermekei

A debreceni tanyai iskoláktól egymás után érkeznek a panaszok K. Nagy Sándor központi igazgatóhoz, hogy a tankönyveket, írószereket a gyermekek szülei nem tudják beszerezni. Nem folynak be a beíratási díjak sem, pedig ezeknek fele szolgálná a szegény gyermekek tankönyvvél való ellátását. Sok szülő azt hangoztatja, hogy ha az állam azt akarja, hogy ha az iskolába járjon, vegyen számára könyvet, ruhát, írószert.

Általában a tanyai lakosság gyermekei borzalmasan le vannak ron-

gyolódva, ruhájuk, eszmiájuk alig van és félt, hogy a nagy nyomorúság miatt a téli hónapokban megakad a tanítás, mert a gyermekek nem tudnak iskolába menni. Az elmúlt esztendőben a népjóléti hivatal kiosztott néhány lábbelit, a katolikus egyház a katolikus gyermekeknek adott elegendő ruhát és cipőt, azonban az idén a helyzet nagyon válságos, mert alig van rá remény, hogy a szükséges ruhát, írószert, könyvet társadalmi uton elő lehessen teremteni!

Véres lázadás tört ki Indiában

Bombay, szeptember 20.
India északnyugati részében ismét véres lázadás tört ki. Az afganisztáni határ közelében fekvő falvak benszüllött lakossága fellázadt az angol uralom ellen és megátámadta az angol őrállomásokat. A harcokban főleg a hegyi törzsek, az afridiak és a pathánok vesznek részt. Az indiai katonai hatóságok bombavető repülőgépeket küldtek a forrongó vidékre s a nehéz tüzéség és a tankosztagok is utban vannak a határ felé.

Peshawar környékén vasárnap huszonkét benszüllött falvat bombáztak az angol katonai repülőgépek, hétfőn pedig több helyen megkezdődött a gyalogsági harc is. A lázadó törzsek Peshawartól mintegy kétszáz kilométernyire gyülekeztek és mintegy tízezer jól felfegyverzett harccsal rendelkeznek.

Az angol hivatalos jelentés szerint az eddigi harcok folyamán a lázadók több mint száz halottat és igen sok sebesültet vesztek.

Megfult a mérges gáztól három munkás egy pesti gyár kazánjában

Budapest, szeptember 20.
Az Imperia! vegyészeti gyár kőbányai telepén halálos szerencsétlenség történt. Az udvaron nagy desztilláló kazánok állnak, amelyeket két nappal ezelőtt üzemen kívül helyeztek, hogy kitisztítsák őket. Kedden reggel Baranyi Sándor 47 éves munkás bement az egyik kazánba, hogy annak alját

kitisztítsa. Alig mult el néhány perc, rosszul lett a kazánban felgyülemlett gáztól és segítségért kiáltott. A közelben két ember, Grossheiml Mátyás és Hirschler Pál közműmunkát végeztek.

A napszamosok figyelmesek lettek a segélykiáltásokra, a kazánhoz futottak és amikor látták, hogy annak alján egy ember áhultan fek-

szik, bemásztak ők is, hogy kimentessék munkatársukat. A két ember szintén rosszul lett a kazánban és eszméletét veszlette. Körülbelül öt-hat perc múlva egy fűtő haladt el a kazán mellett, amelyből nyoszörgést hallott. Benézett és mikor látta, hogy három ember fekszik a kazánban, fellármázta a tűzoltóságot és mentőket hívott. A három embert kihozták a kazánból. Grossheiml és Hirschler már halott volt. Elpusztultak, miközben segítségére siettek egy veszélybe jutott társuknak. Baranyit súlyos gázmérgezésrel a Rókus-kórház felé szállították, de a mentőautóban ő is meghalt.

A rendőrség a legrszigorubb vizsgálatot indította, mert az utóbbi időben több hasonló eset fordult elő. Hetekkel ezelőtt a Leizsigergyárban volt gázmérgezés.

Újabb tárgyalások a Kereskedő Társulat polgári iskola sorsáról

Kedden délelőtt Debrecenbe érkezett Szegedről Kolthay szegedi polgári iskolai főigazgató, aki itt a város, a Kereskedő Társulat és a Kolégium vezetőivel kezdett tárgyalásokat a társulati polgári iskola sorsáról. A célja az, hogy a helyzetet alaposan megismerje és ehhez képest jelentést tegyen a kultuszminisztériumnak. Kolthay főigazgató, aki különben miniszteri biztos, hatáskörrel érkezett Debrecenbe, több mint egy óráig tanácskozott dr. Vársáry polgármesterrel, felkereste dr. Csűrös Ferenc közművelődési tanácsnokot és Ferenczy Károly igazgatót, a Kereskedő Társulat iskolaszékének elnökét, Kolthay főigazgató előreláthatólag csütörtökig marad Debrecenben.

Elfogtak egy fiatalkoru tolvajt

(A Debreceni Újság tudósítójától)
Rácz Rezső Hunyadi-utca 20. szám alatt lakó főpincér nadrágszéből valaki kilopta a pénztárcáját, amelyben 120 pengő készpénz volt. A rendőrség megindította a nyomozást és Sári István detektívnek csakhamar sikerült megállapítani, hogy a pénzt a főpincér fiatalkoru bejárónőe lopta el. A leány lakásán 10 pengő hiányával meg is találták az eltulajdonított pénzt. A tolvaj fiatalkoru ellen megindult az eljárás.

Kiadó Csapó-utca 10. sz.

alatt egy
üzlethelyiség
(volt hentesüzlet)
november elsejétől.
Értekezni a háztulajdonossal
az udvari lakásban.

„Erzsébet Királyné Szálló”

Budapest, IV., Egyetem-utca 5. szám.

(A BELVÁROS KÖZPONTJÁBAN)

60 éve a fővárosi urf. közeposztály találkozó helye. Száz modern, kényelmes szoba. Az étterem és kávéházban cigánvzene. Az Erzsébet-pince a főváros legjobb sörözője.

Leszállított árak.

Egy pincér-rendszer.

SZABÓ IMRE tulajdonos.

Nyolcvan tifuszbeteg van Debrecenben

Főként a külsőségeken pusztít a tifusz

(A Debreceni Ujság tudósítójától.)

A debreceni tifuszjárvánnyal kapcsolatban a Debreceni Ujság—Hajdúföld munkatársának alkalma volt beszélgetést folytatni dr. Láng Sándor tiszti főorvos, egészségügyi főtanácsossal, aki a tifusz terjedéséről a következőket mondotta:

A tifusz megjelenésével úgy állunk 1932-ben, mint 1931-ben és 1930-ban. 1932 szeptemberének első felében 32 tifuszos megbetegedés történt, ugyanez időben 1930-ban 30 eset, 1931-ben 33 tifusz eset fordult elő. Legrosszabbul állt a tifusz 1929 szeptemberének első felében, mikor is 50 megbetegedés történt, úgy hogy szükségessé vált egy külön tifuszkórház felállítása. Az idén a tifusz megbetegedések szaporodásából azonban nem következtethetünk arra, hogy az 1929. évi kedvezőtlen állapotot fogják elérni. Erős reményünk van arra, hogy az őszi melegek megszűntével a tifusz is vesztetni fog emelkedő jellegéből. Azt megállapíthatjuk már is, hogy a tifusz rossz indulatúbb, mint az előző években volt, mert az augusztusi halálozási percent elérte a 16 százalékot, ami négy százalékkal magasabb az országos átlagnál.

A napokban megakadtunk a betegek elhelyezése körül, azonban a kórház vezetőségének megértő támogatása folytán az egyetem újból 14 ágyat bocsátott rendelkezésünkre. Jelenleg nyolcvan tifuszos beteg van, akik közül huszat az egyete-

men-hatvanat a kórházban ápolnak.

Nem valószínű, hogy a 94 férfi hely elegendőnek fog bizonyulni Debrecen város és a vidék tifuszosainak befogadására. Ezidőszerint azonban el tudunk helyezni minden tifuszos beteget.

A legnagyobb mértékben a város északi és keleti részén a külsőségeken pusztít a tifusz. A belvárosban eddig mindössze 11 eset fordult elő, szemben a tavalyi járvánnyal, mikor a belváros szolgáltatta az esetek 70 százalékát.

A tifusz a külsőségeken, valószínűleg a coli bacillussal fertőzött nyíl-
kutak vizével terjed, mert ahol coli baktérium van, amely emberi ürülékből származik, ott a tifusz könnyen megveti a lábát. A coli fertőzés ugyanis indokképződéssel jár, rothadó, utrid anyagok termelésével, amely gyomor bélihurtot vált ki és ezzel meggyöngyíti a gyomor savképző erejének a tifusszal szemben ellentállani tudó védekezését, ezért találjuk meg a coli baktériumokat mindazokban a fészkekben, amelyek Debrecenben ismertek s amilyenek a Létay ut, Wolafika telep, Téglavető és Honvéd utca vége.

A tifuszprobléma kulcsa ma már az orvosi tudomány kezében van. Ha tavasszal a tifusz baktériumok felkerestetnének és alapos szervezeti dezinfekciónak vétenének alá, akkor elvághatnánk a tifusz utját, mert tudvalevő, hogy a tifusz az emberekben ével át, leginkább az epehólyagban.

Az Angol Királynő és az Arany Bika pályáznak a nagyerdei Vigadó bérletére

A nagyerdei Vigadó és ezzel kapcsolatosan a strandfürdő büféjének bérlete lejárt és a régi bérlő kivonul a bérletből. A város azt szeretné, hogy a bérlet olyan ember, vagy részvénytársaság kezébe kerüljön, amely a gyönyörű strandfürdőhöz méltó üzemet tud csinálni a vendéglőből is.

A Debreceni Ujság munkatársa a városházán azt az információt kapta, hogy jelenleg főként az Arany Bikkával folynak tárgyalások és pedig azon az alapon, hogyha a Bika venné bérbe a Vigadót és strandvendéglőt akkor a szállodájába kötelező bevezetni a pénzügyi rendszert és pedig úgy, hogy a vendégek a reggelit, ebédet, vacsorát teljesen szabad választásuk szerint akár az Arany Bika éttermeiben, akár a strandfürdő terraszán elfogyaszthassák. A másik lényeges feltétel, hogy a Vigadót és a bérlő büfét teljesen az Arany Bika nevén kell felszerelni, beleértve ebbe az asztalokat, székeket, abroszokat, evőeszközöket, hűtőberendezéseket. A harmadik feltétel, hogy az elavult Vigadó épületét teljesen át kell alakítani, új parkettel, új tűkrökkel, új termek kiképzésével, megfelelő melékkel, úgy hogy az a legszigorúbb kritikát is kiállja és a

legkényesebb igényt is kielégítse.

Értesülésünk szerint az Arany Bika ajánlatán kívül bent fekszik a városnál az az ajánlat is, amelyet az Angol Királynő részvénytársaság képviselőjében Németh Nándor adott be. Ennek lényege az, hogy fővárosi mintára a Németh-család is hajlandó bérbevenni a Vigadót és a strandvendéglőt. A székesfehérvárosi ugyanis a Vigadót, a Szent Gellért-szállodát, éttermet, állatkerti vendéglőt olyképpen adta bérbe, hogy a vállalkozó százalékot fizet bér fejében. Ugyanezt ajánlja Németh Nándor is, akinek ajánlata emelkedő bér bevételt biztosítana a városnak. Ez a rendszer kettőnösen bevált a fővárosi üzemenél is.

Az Angol Királynő ajánlata nagyon figyelemreméltó már csak azért is, mert a Németh-család több mint fél évszázada szolgálja Debrecen közönségét. Hosszu időn keresztül bérelte a Vigadót is és erre az időre esett a Nagyerdő fénykora. Németh Nándor fiait külföldön végeztek igen magas szállodás és vendéglős szakiskolát és ezenkívül is számos körülmény indokolja azt, hogy Németh Nándor ajánlatával is komolyan foglalkozzanak a városnál.

Hat évre ítélték a nagycserei gyilkost

(A Debreceni Ujság tudósítójától.)

Julius 5-én Nagycsereán a fiatal-ság bált rendezett, amelyet azonban véres incidens zavart meg. Tóth István napszámos szövegbeszélés közben bieszkálával nyakszirtén szurta Takaró Bálint jómódú gazdálkodót, aki sérüléseibe július 18-án belehalt.

A debreceni törvényszék kedden tárgyalta a gyilkosság ügyét és Tóth Istvánt szándékos emberölés büntetettével vádolta az ügyészség. A büntetőtanács elnöke dr. Rézler Ervin volt, míg a vádat Bényey Zoltán ügyész képviselte.

A tárgyaláson Tóth István kihallgatása során azt adta elő, hogy a majálison Takaróval találkozott, aki ostarával rátámadt és ütlegezni kezdte. Erre aztán ő előrántotta a bieszkálát és nyakszirtén szurta a gazdálkodót.

Rézler tanácselnök erre elébe tárta a vádlottnak, hogy nem mond igazat, mert egyes vallomások szerint előre készült a gyilkosságra, zsebében készen, nyitva tartotta a bieszkát.

A vádlott ezután előadta, hogy Takaróval már régebben is volt egy összeütközése. Takaró ugyan-

is összeveszett az ő öccsével, dulakodni kezdtek, mire ő közbeavatkozott és szétválasztotta a veredőket. Akkor Takaró állítólag azt mondotta:

— Megölöm a Tóth flukat!

A tárgyaláson kihallgatták dr. Orsós Ferenc egyetemi tanár, orvosszakértőt, aki előadta, hogy a szurás Takaró gerincvelőjét teljesen ketté vágta. A halált szívbenulás okozta.

Tanuvallomást tett Tóth Péter cserei erdőőr, aki jelen volt a véres incidensnél. Előadta, hogy Takaró nem is tudott ütni ostarával, mert Tóth már jóval előre szurt.

A tanúk általában mind terhelő vallomást tettek Tóth Istvánra. Felolvasták ezután Takaró Bálintnak a halálos ágyon tett és esküvel megerősített vallomását, amelyből kitűnt, hogy ő nem ütötte meg a vádlottat hanem az szurt először.

A perbeszéd után a törvényszék kihirdette az ítéletet. Tóth Istvánt szándékos emberölés büntetében mondotta ki bűnösnek és ezért öt hat évi fegyházra ítélte. A vádlott egyhitéstért, az ügyész súlyosbításért felebbezett.

Gandhi halálra ítélte magát és hozzáfogott a koplaláshoz

London, szeptember 20.

Gandhi megkezdte az éhségstrájkot. A bombayi fogház igazgatója, nyilván felsőbb helyről kapott utasításra, szabadon akarta bocsátani a Mahatmát olyan feltétel alatt, hogy megjelölt helyre vonul vissza, de Gandhi erre nem akarta szavát

adni és a fogházban maradt. Az angol főbiztos attól fél, hogy a hindu nacionalisták nagy tömegben fognak zarándokolni Gandhihoz, ha megtudják, hogy eszméjéért halálra szánta magát és ebből nagy veszedelem keletkezhetik.

A bíróság felmentette Haller Istvánt az ellene emelt vádak alól

Budapest, szeptember 20.

A budapesti büntetőtörvényszék napokon keresztül tárgyalta azt a bűnügyet, amelyet család és család kísérlet miatt Haller István ny. kultuszminiszter, mint az Apostol-nyomda igazgatója ellen indítottak. A liberális sajtó gyekezett a bűnpert országos szenzációvá felfejni, annál is inkább, hiszen Haller István kultuszminisztersége idején iktatták törvénybe a numerus clausust.

A bíróság a tanúk egész tömegét hallgatta ki, akiknek vallomásai azonban nem igazolták a vádat. A bizonyítási eljárás befejezése után kedden délelőtt a perbeszédre került a sor. Bary Zoltán ügyész éleshangú vádbeszéde után dr. Barnolák Nándor ny. népjóléti miniszter tartotta meg nagy jogász tudással felépített védbeszédét, amelyben Haller István ártatlanságát és közéleti puritánságát hangsúlyozta. Végül Haller István mondott beszédet és többek között ezeket mondta:

— Nekem kétszáz ezer pengő vagyonom volt, amikor kölcsönket vettem igénybe. Senki nem vádolhat tehát engem azzal, hogy rosszhiszeműen jártam el, hogy családokat akartam elkövetni. Az ügyész ur intelligenciámra is hivatkozott, én mindenestre anyit felteszek magamról, hogy vagyok olyan intelligens ember, aki a dolgok következményeit meg tudtam ítélni.

A bíróság két és fél órai tanácskozás után hirdette ki az ítéletet, mely szerint Haller Istvánt a törvényszék fölmenti a család és a család kísérletének vádjától.

Ocsóbb lett a pénz Németországban

Berlin, szeptember 20.

Németország mindent elkövet, hogy gazdasági életét a javulás útjára vezesse. A békediktátum megtiltotta, hogy a német birodalmi bank 5 százaléknál ocsóbban adja a kölcsönt, ha az ércfedezet 40 százaléknál kisebb, mire Németország keresztülvitte, hogy a kamatlábleszállítást 25 százalékos fedezet mellett is megengedjék. A banktörvénynek ezt az intézkedését szűkegrendelettel feifüggesztették és a birodalmi bank még ezen a héten leszállítja a hivatalos bankamatlábát. A magánkamatláb már 4 százalékra csökkent, a kamatterhek tehát a fele annak, amit nálunk kell a kölcsönök után fizetni.

Lapunkat támogatja,
ha hirdetőinknél vásárol

Hírek

1932. szeptember 21. (Szerda.)
Prot.: Máthé. — Kath.: Máthé.

Ma a következő gyógyszertárak tartanak éjjeli szolgálatot:

„Aranygyal”, Bánó Andor, Piac-u. 50., „Nap” Tolnay Imre, Piac-u. 1. II. Rákóczy Arányi S. A. örököséi, Széchenyi-u. végén, „Bocskay” Lassányi József, Czegléd-u. 22., „Tisza” Jónán Aladár, Magoss György-tér 9.

IDÓJÁRÁSJELENTÉS:

31 fokra emelkedett a hőmérséklet

A debreceni egyetem Földrajzi Intézete jelenli szeptember 20-án:

A nyári hőség változatlanul tart tovább. A hőmérséklet legmagasabb értéke ma már elérte a 31 fokot. Az északról jövő sarcki eredetű hideg légtömegek előhaladásukban az Alpok keleti határán megrekedtek s így a behatásukkal várt időváltozás is későbbre tolódott.

A légnyomás süllyed. A tenger szintjére redukált értéke reggel 763,0, este 761,6 mm, volt. Esti hőmérséklet 19,9 fok.

Prognózis: Szerdán még változás nem várható. Az idő egyelőre száraz és igen meleg marad.

— Ferenczy Tibor rendőrfőkapitány a nagykallói Simonyi-emléknapélyen. A Debreceni Újság—Hajdúföld tegnap már jelentette, hogy Nagykallóban leleplezték Simonyi-öbesternek a legendás nevű magyar vezérnek emlékművét. Az ünnepélyen a szoborművel dr. Ferenczy Tibor budapesti rendőrfőkapitány koszorúztatta meg, aki a Simonyi-öbester nevét viselő huszárezrednek volt a tisztje. Ezenkívül érdekességet adott részvételének az a körülmény is, hogy a debreceni piarista gimnázium volt a vendékek ugyanabban az ősi iskolában végezték középiskolai tanulmányait, amelyeknek annak idején Simonyi József is tanulója volt.

— Innizer Tivadar egyetemi tanár az új bécsi hercegerek. Piffel bíboros hercegerek hálála óta megüresedett a bécsi érseki méltóság s most fog betöltésére sor kerülni. A Szenték választása Innizer Tivadar dr.-ra, a bécsi egyetem teológiai fakultásának kiváló tanára eszt, akit osztrák tudományos és társadalmi, de politikai körökben is nagyra becsülnék. Több ízben rektora volt a bécsi egyetemnek és három évvel ezelőtt Schober kancellársága idején az ugynevezett kiváló egyéniségek kabinetjében ő volt a népjóléti miniszter. Innizer tanár most 57 éves.

— Az Egyesült Államok vezérkari főnöke gróf Károlyi miniszterelnök-nél. Budapestről jelentik: Mac Arthur amerikai vezérkari főnök tegnap délután egy órakor a budapesti amerikai követség társaságában tisztelgő látogatást tett a miniszterelnök-nél, akitől félkettő után távozott el.

— Angol tanfolyam nyílik. T. E. Welsh angol egyetemi lektor vezetésével a KIE-ben október 1-én. Az órák este lesznek, hetenként kétszer, a résztvevők által megállapított napon és időben. Jelentkezések a KIE titkárságára fogad el. (Piac u. 7., I. em.) Résztvételi díj 22 pengő, mely összeg havi részletekben fizetendő. A tanfolyam tartalma négy hó, összesen 32 óra.

x Iskolatáskák, írástáskák, füzetek, rajzeszközök, írószerek nagy választékban Kulcsár Imre és Fiai cég-nél.

Nélkülözések között halt meg „Edith császárnő” Rockefeller hóbortos leánya

Newyork, szeptember 20.

Nemrégem költözött el az élők sorából Mrs. Mc Cormick, Rockefeller egyetlen leánya, aki alig hatvan- esztendőskorában hunyt el, miután horribilis vagyonát az utolsó fillérig eltékozte. A „petróleumkirály” leányának esztelen költsége felülmúl minden képzeletet.

Edith Mc. Cormick szédületes vagyont költött el évenként különböző vásárlásokra. Megszerezte Katalin orosz cárnő ékszereinek nagyrészét is, sőt az arany evőkészletet is, amely valamikor Napoleon tulajdona volt. Hatalmas lakomákon, amelyeket nap-nap után rendezett csikágói palotájában, hermelinpalástban, felelő gyémántokból készült királyi koronával jelent meg a hóbortos asszony, aki végül már csakugyan uralkodónak tartotta és „Edith császárnőnek” nevezette magát vendégei körében.

A „pünkösdi császárságnak” azonban hamarosan vége szakadt, mert a példátlan pazarlást még

Rockefeller mammut-vagyonra sem bírta egy emberöltőnél tovább. Közvetlenül kétszáz millió dollárt költött el Mc. Cormick-né, amikor férje — szintén dúsgazdag nagyiparos — otthagya őt, atyja, az ősz petróleumkirály pedig megtagadta a további összegek folyósítását.

A csikágói császárné „udvartartása” egyszerűen — B-listára került. Lassanként elárverezték a különböző fejedelmi ékszereket és Mrs. Mc. Cormick, aki annak idején csak a Napoleon korabeli arany tányérokra volt hallandó falatozni, végül már a pár száz dolláros almizsnáért is hálás volt, amelyet fivére utaltatott ki számára, hogy megmentsse a legnagyobb nélkülözésektől.

Most, hogy csalódottan és fönkrejuttva meghalt a különös asszony, semmi egyéb nem maradt utána néhány százezer dolláros adósságnál, amely újabb tehetetlent jelent az amúgy is nehézségekkel küzdő Rockefeller-Trust számára.

— KINA FEJAI ÖT PERCRE LEHUNYTAK SZEMÜKET... A kínaiak

vasárnap nemzeti gyásznapot rendeztek abból az alkalomból, hogy Mandzsuriát a japánok önálló államnak deklarálták. A gyásznapot, tekintettel a kínai szokásokra, csak a hölgyközönség láthatta, amennyiben a férfiak gyászuk kifejezésére öt percre lehunyták szemüket. Ázsiában ez nem kelt feltűnést. Ott már megszokták a szemlehungyást. Annál különösebb, hogy a Kaukázuson innen minden lap különlegességgént szolgálja fel az öt pernyi időtartamra lecsukódott kínai szemhéj milliókat. Holott mi, európaiak már több, mint tíz éve lehunyt szemmel járunk...

x TANKÖNYVEK HASZNÁLTAN SPRINGER PAPIRÜZLETÉBEN.

— Szakosztályi ülés. A kömüvesiparosok szakosztálya szeptember 21-én, szerdán este 6 órakor az ipartestületben ülést tart rendkívül fontos ügyben, amely ülésre minden szakosztályi tag feltétlen és pontos megjelenését ezúton kéri a szakosztály elnöksége.

— A Debreceni Tanárkör szeptember 21-én, szerdán délután 5 órakor a református gimnázium tanástermében felolvasó gyűlést tart.

— Ifjúsági zenekar a KIE-ben. Kérem azokat a KIE tagokat, akik bármilyen hangszeren játszanak, hogy a megalakítandó ifjúsági zenekar munkájában vegyenek részt, ahol szakszerű vezetéssel tudásukat is fejleszthetik. Jelentkezni az esteli órákban lehet a KIE-ben (Piac u. 7., I. em.) Pusztay titkárnál.

CSODA NINCSEK

— Képzeld, Jucsi azt állítja, hogy egy hónap alatt tökéletesen megtanult franciául.

— Nem értem.

— Légy nyugodt, a franciák se fogják megérteni.

— Pataki diákok öszejevetele. A pataki diákok országos szövetségének debreceni fiókegyesülete szeptember 21-én, szerdán este 6 órakor tartja az „Angol Királynőben” szokásos értekezletét, amelyre a diáktársakat és családtagjaikat a debreceni kollégiumi diákszövetség tagjaival együtt szeretettel várja. Az elnökség.

— AMIG A GANDHI ELJUT A KESERŰ SÓIG... Tudvalevő, hogy Gandhi, agyis mint mahatma, agyis mint szabadság-ésontváz, az elmúlt években sótermeléssel foglalkozott. Közismert fehéreneműre átmentődött a viágtörténet forgatógá, s mert ez a próféták sorsa, a mahatma terrorisztikus fogságba került. Tegnap azután belemerült egy önkéntes éhhalál borzalmaiba. Gandhi próféta koplalni kezdett. Természetesen, amint azt ősi szokások elbírák, előbb rendezett egy kis kajapiát. Hogy mit evett meg az éhségstrájk előtt, az nem tartozik a tárgyhoz. Az objektív történetírás agyis át fogja értékelni. Elég az hozzá, hogy Gandhi egy fősírtos gyomorrontást kapott. Végül is lepedőt s alsónadrágot öltött, majd a közismert sótermelő magához vett egy pohár keserűsódolatot. Hiába, csordultig már a keserű pohár.

— A szeptemberi kánikula kedvez a strandfürdőknök. A szeptemberi melegidő, amely még a hónap végén is kitart, rendkívüli mértékben kedvez a városi strandfürdőknök, amely különben is szépen jövedelmező üzem. Az elmúlt vasárnap a statisztika szerint 925 személy fordult meg a strandfürdőn és hétköznapokon is átlag fél-ezer vendég látogatja a strandot, amely nyitva marad mindaddig, amíg a jó idő tart.

— Szófiában nyílt utac letöltek egy újságrót. Szófiából jelentik, hogy ott tegnap a nyílt utacn agyonlöttek Teodor Petrov újságrót, a Novo Vreme című nap főszeresztjét, amikor hugával sétált. A politikai gyilkosság nagy feltűnést keltett egész Bulgáriában.

— Államszámveteli tanfolyam a debreceni tudományegyetem jogi karán. Az új központi egyetem helyiségeiben mint minden évben, ugy ezidén is a jogi karon a délutáni órákban külön államszámveteli tanfolyam fog tartani heti 5 órában. Numerus clausus a tanfolyam hallgatóira néve megálapítva nincs. A tandíj összege mellékdíjakkal együtt 74 pengő. Beiratkozhatnak nők és férfiak egyaránt, kik legalább a középiskola 4 osztályát elvégezték. A beiratkozás határideje folyó hó 30-ika. A tanfolyamnak 2 féléven át halgatása az államszámveteltani államvizsga letétele jogosit, amely a köztisztviselői állások 60 százaléka-ra való alkalmazásra qualifiál, másfelől bármely magánvállalatnál és üzemenél is különböző előképzettséget nyújt számvevői és vagyonekezelei teendők ellátására. Jelentkezni naponta a jogi kari dekanatásban.

x Iskolakönyveit már most beszerezheti az árszállított áron használt tankönyveket állandóan vesz és elad Antalvi könyvkereskedése.

ANYAKÖNYVI HIREK

Eljegyzés: Gábor László pincér—Jancsik Katalin.

Házasság: Orosz Lajos ny. máv. altiszt—Antal Zsófia.

Születések: Máthé János ny. vm. irodatiszt, leány, Ilona: Röt Lajos fm. leány, Erzsébet; Kovács Lajos kocsis, fiu, Lajos; Nagy Mihály npsz., Sándor; Horváth Endre áll. rendőr, leány, Edit; Tökés Ferenc bérió, leány, Katalin; Katona Gyula egyetemi altiszt, fiu, Gyula; Csomós Mihály fm. leány, Eszter; 4 törvénytelen újszött és 3 halvaszületés.

Halálozások: Hadházy Miklós ref. 70 éves Hajdúhadház; Sipos Árpád ref. 8 hónapos Ricsé; özv. Nagy Sándorné Papp Julia ref. 73 éves Bercsényi u. 97; Balogh János ref. 82 éves Baross u. 26; Kovács Magda r. kath. 15 hónapos Julia u. 18; Kiss József ref. 4 hónapos Pestü u. 4.

A debreceni hőforrás vize

Margit-fürdőben

teljesen tisztán, idegen víz hozzáadása nélkül

orvosi felügyelet alatt 38—40 C° fokra lehűlt állapotban, állandóan frissen és tisztán áll a közönség rendelkezésére.

A hőforrás vize ugy külön a nők, mint külön a férfiak által egész nap csak a Margit-fürdőben használható.

Fürdőjegy ára a Margit-fürdő pénztáránál P 1.—

Villamoson oda- és visszautazásra érvényes fürdőjegy (minden villamoskálauznál váltható) P 1-20

Nagy sikerrel mutatkozott be Egerben Kardoss Géza új társulata

(A Debreceni Ujság tudósítójától.)
Kardoss Géza színházgátló új színtársulata szombaton kezdte meg szezonját az egri Városi Színházban, amelyet az ünnepi alkalomból zsúfolásig megtöltött a közönség. Mint az „Eger” című nacionalista sajtóorgánium kritikái mutatják, az új színtársulat minden tekintetben megfelel annak a művészi színvonalnak, melyet Kardoss direktor a társulat és a program összeállításában szem előtt tartott.
„Az új prózai együttes — írja többek között az Eger — néhány nagyszerű erővel gazdagodott, új szereket kapott és alkalmassá vált a legnagyobb színpadi teljesítmények megoldására.”

Szombaton a prózai együttes mutatkozott be, amelynek szenzációja Szepessy Edith, a kiváló drámai színésznő szerződtetése. Szepessy Edith országosan elismert kiválósága a magyar színművészetnek. Mint az Alapi-féle Kamaraszínház volt tragikája már a debreceni közönség előtt is népszerű. Finom, halk tónusu, mély intelligenciát sugárzó alakításai fővárosi mértékkel mérve is elsőrangúak. Az egri előadáson, amelyen Bónyi Adorján kitűnő darabját, az „Édes elienség”-et hozta színre, Zilahy Pálnak, Zilahy Gyula nagytehetségű fiának pompás alakítása. Mester Tibor kiforrott játéka, Halassy Mariska és Kardoss Géza egyedülálló lélekábrázolásai tették teljessé. Másnap, vasárnap este a „Völegényem, a gazember” premierjén az operett-ensemble aratott óriási sikert. Mint az egri lap írja, Hadnagy Mária vérbeli primadonna-teljesítmény. Kellemes, finom tónusu hangja egyszerűen meghódította a publikumot. Ugyancsak nagy sikere volt Jaczkó Csiának, az országoshírű szubrettnek, Putnik Bálint bonvivántnak.

SPORT

A magyar ökölvívó olimpikonok ünneplése

Budapest, szeptember 20.
A Los Angelesi olimpiai játékokon hadalmasan szereplő magyar csapat első csapatja, az ökölvívők kedden délután érkeztek meg Budapestre. A keleti pályaudvaron elhelyezett díszsátorban folyt le az ünnepség. A különböző sportegyesületek ünnepelték az ökölvívőket, akinek nevében Enekes István köszöntte meg az ünneplést. Majd autón a hősök emlékművéhez mentek és azt megkoszorúzták.

Egyetemi úszóbajnoki verseny

A Debreceni Egyetemi Athletikai Club úszószakosztálya 1932. szeptember 21-én, délután 3 órai kezdettel a nagyerdői városi úszóudvarban rendezte meg az egyetem 1932—33. tanévi úszóbajnoki versenyét, az alábbi feltételekkel:

Zilahy Pálnak és a kiváló Jaczkó karmesternek. Általában véve úgy a prózai, mint az operett-együttes meghódította Eger műértő közönségét és a Kardoss-társulat további működése elé a legjobb reményekkel lehet nézni.

MINDIG A NŐ

— Játssza a Vigszínház mozgó. —

A jó márkájú Osso filmek közül való Albert Prejean és Annabella „Mindig a nő” címen bemutatott színdarabja. Párisban játszódik le a darab meséje és mutatós párisi fekvőtelekek kezdődik a film, amely a későbbiek során egy boxbajnok történetét adja. A mozgalmasan színes jelenetek ügyesen váltakoznak a premier planok színészi ábrázolást kívánó helyzetekkel. Előbbiben az ügyes rendező, utóbbiban Prejean és Annabella kitűnő játéka művészi színvonalon áll. Szinte a valóság erejével hat a razzia, amely egyre fokozódó tempóval és filmszerű megoldásával rögződik meg az emlékeztükben.
A kísérő műsorban egyik hirdető kép, a matyó kislányok játékdala, felmelegítő hamvasságával keltett derűt. (k)

VIG-SZÍNHÁZ:	Mindig a nő! és a X. Olimpiász II. része.
7 és 9 órákor.	
URANIA	Mosolygó hadnagy és Boldog szívek
fél 7 és 9 órákor.	

METEOR-MOZGÓBAN

Szerdán: „FELESÉGEM BABAJA” különös kaland, Szóke szakál és Lyan Deyers főszereplésével. — Megelőzi: „Beudinok gyöngye”. Előadások: 7, 9 órákor.

I. Versenyszámok: férfi hallgatóknak.

- 100 méteres gyorsúszás,
 - 100 „ mellúszás,
 - 100 „ hátúszás,
 - 400 „ tetszés szerinti úszás.
5. Műugrás (3 előírt és 3 szabadon választott gyakorlat.) Előírt gyakorlatok: 1. Répülő fejés nekiugrással, 2. Saltó hátra, 3. Delfin fejés, csukamozdulattal,
6. 3×100 méteres vegyes staféta úszás kari csapatok részére,
7. Víz poló-mérkőzés (2×5 perc) kari csapatok részére.

Hölgyhallgatóknak:

- 50 méteres gyorsúszás,
 - 50 „ mellúszás,
 - 50 „ hátúszás.
- II. A versenyen részt vehetnek a Tisza István Tudományegyetem 1932—33. tanév bármelyik félévre beiratkozott rendes és rendkívüli hallgatói, amennyiben a DEAC tagjai.
III. Nevezni a helyszínen lehet, Nevezési díj nincs.
IV. Díjazás: Minden versenyszám győztese „A m. kir. Tisza István Tudományegyetem 1932—33. tanévi úszó

bajnoka, vagy úszóbajnokcsapata” címet kapja és aranyozott érmét, második helyezett ezüstözött, harmadik helyezett bronzérmét nyer. A második díj legalább négy, a harmadik díj legalább hat induló esetén adatik ki, nyolc induló esetén pedig a negyedik helyezett is díjazásban részesül.
Belépődíj nincs, de a versenyre csak a park felőli kapun lehet bejönni, míg a versenyzők d. u. 3 órától díjtalanul jöhetnek be.

Rádió

Budapesti rádió szerdai műsora:

Délután 9.15: Szervánszki színonzenekar. — 11.10: Vizállás. — 12. Déli hárszósó, időjárás. — 12.05: Eugen Stepat orosz balalajka zenekara. — 1: Pontos idő, időjárás, vizállás. — 2.45: Hírek, élelmiszer és piaci árak. — 3.30: Morse tanfolyam. — 4: Sz. Homora Adél dr. „A n: testnevelése”. — 4.45: Pontos idő, hírek, időjárás. — 5: Gramofonhangverseny. — 6.30: Olasz nyelvoktatás. — 7: Hetényi-Heidelberg Albert és Buzás Mihály szerzeményeit adja elő Szabó Lujza és Szedő Miklós. — 8.15: Küllügyi negyedóra. — 8.30: Opera tagjaiból alakult zenekar. (Vezényel: Dobnányi közreműködik Heinrich Lajos zongorán. — 10: Pontos idő, időjárás, hírek, utána Veres Károly és cigányzenekara.

KÖZGAZDASÁG

Terménytőzsde

A külföldi tőzsdéken teljesen változatlan az üzlet irányzata és erre való tekintettel a budapesti piacon is nyugodt a forgalom. Nagyobb árváltozások ma sem a készáru vásáron, sem a határidőpiacon nem fordultak elő. A készárutól a buza 5—10, a takarmányárpa 10—20 fillérrel olcsóbbodott, míg a sörárpa 25 fillérrel drágult. A határidőpiacon is alacsonyabb árak mellett kötöttek üzleteket.
A liszt árak változatlanok.

Határidőüzlet: Buza: okt. 12.76—77 márc. 14.09—10. Rozs: okt. 7.94—98. márc. 9.20—21. Tengeri: máj. 9.90—92.

Készárúüzlet: Buza: tiszai 77 kg 13.65—13.90, 78 kg 13.80—14.05, 79 kg 14.00—14.20, 80 kg 14.05—14.35, fejm., dtuli, pestv., bácskai 77 kg 12.30—21.90, 78 kg 12.95—13.05, 79 kg 13.05—13.15, 80 kg 13.20—13.35.
Rozs: pestv. 7.25—7.35, egyéb rozs 7.40—7.55, tak. árpa I 9.40—9.50, tak. árpa II 9.10—9.30, felv. sörárpa 12.00—13.00, egyéb sörárpa 10.75—11.75, zab I 10.20—10.40, zab II 10.00—10.20, korpá 7.25—7.40.

Terjessze a Debreceni Ujságot

APRÓ HIRDETÉSEK

<p>Betöltendő állás nőknek</p> <p>Olthont talál erkölcsös arva — vagy özvegy, Szentanna utca 11. sz. 5323</p> <p>Pénztárnoknő megbízható családjaól szerény fizetéssel felvétetik, Korona festékküzet Piac 10. 572</p> <p>Betöltendő állás férfiaknak</p> <p>Cipésztanulónak alkalmas fiút keresek, Zeke, vámospécsi sorompóval szemben.</p> <p>Egy jó családból való erős fiú kenyér kihordásra felvétetik. Késes u. 74 519</p> <p>Cipészsegéd női raktári munkára felvétetik, Cegied utca 6., udvarban.</p> <p>Butorozott szoba</p> <p>Központi fűtéssel ellátott butorozott szoba kiadó. Svetits bérház III.lik lépcső III.lik emelet, 12 ajtó. 5106</p> <p>Különbejárata tisztá, kényelmes, elegánsan butorozott szoba kiadó. Kossuth 60., keresztépület. 5527</p> <p>Elegánsan butorozott utcai szoba, fürdőszoba használattal egy-két úri embernek kiadó, Kápolnási utca 1 538</p>	<p>Különbejárata butorozott utcai szoba parkettes, kiadó. Rákóczi utca 52.</p> <p>Kiadó lakás</p> <p>Udvari két szoba, konyha, kamara teljesen rendezve, frissen festve. — Ugyanott utcai 1 szoba, konyha, szuterén lakás azonnal kiadó. Csokonai 44. 4797</p> <p>Kiadó 4 szobás udvari lakás szép udvarban, gáz és villany bevezetéssel. — Rákóczi 8. 5245</p> <p>Kiadó ötszobás családi ház — parkirozott udvarral. — Rákóczi utca 52.</p> <p>Kiadó november elsejétől irodának, rendelőnek, szalonnak, külön kis előszobából nyíló két szoba, Bathány u. 5. 5246</p> <p>Egy szoba, előszoba, konyha, kamara, fűszőlőből álló lakás kis családnak okt. 1-re kiadó. — Teleki-u. 5.</p> <p>Modern 4 szobás, hallos lakás, teljes komforttal. II. emeleten azonnal kiadó. Értekezni: Debreceni Első Takarékpénztárnál. 4598</p> <p>Kiadó azonnal nagy tágas utcai szoba, előszobával, kapualatti bejárattal, butorral vagy üresen, Schön, Egymalom utca 4. 575</p>	<p>Háromszobás, fürdőszobás, komplett modern lakás olcsón kiadó, Simonffy utca 40 580</p> <p>Négy szobás utcai lakás, teljes komforttal azonnal kiadó. Értekezni az Alföldi Takarékpénztárban. 4449</p> <p>Svetits-palotában kertre nyíló földszintes 2 szobás, komfortos lakás november elsejére kedvező árban kiadó. III. lépcsőház, 3. ajtó. 408</p> <p>3 és 4 szobás lakások teljes komforttal november 1-re, — ugyanott egy különbejárta butorozott szoba azonnal kiadó. Szechenyi utca 23. 509</p> <p>Három szoba mellékhelyiségekkel november egytől kiadó. Arany János utca 45. 564</p> <p>Utcai szép új szoba, konyha, speiz azonnal kiadó. — Eötvös 68. 569</p> <p>Háromszobás Bethlen 23., egyszobás, kétszobás Korona kenyérgyárba, háromszobás Piac 10. kiadó. 571</p> <p>Modern szép kétszobás és négy szobás lakás kiadó. Simonffy utca 11. 5324</p> <p>Háromszobás lakás parkirozott udvarban novemberre kiadó. Arany János 20. 537</p> <p>Kettő és háromszobás modern lakás kiadó. Szepességi utca 30. szám. 570</p>
--	--	---

Egy
szoba, konyha, speiz ok-
tóber elsejére kiadó. —
Gyár u. 6-b, Postakert.
175

Két
5 szobás lakás Arany
János 54., több üzlethe-
lyiség Hunyadi 2., azon-
nal kiadó. 98

Kiadó
két szoba, konyha, já-
ráshírósággal szemben,
üggyévi irodának is al-
kalmos. Deák Ferenc
utca 22. 545

Ajánlat

Óriási arat
fizeték aranyért, zálog-
aduláért. — Feldheim
ékeszerész, Piac 75. 962

Kun József
uriszabása, Ferenc
József ut. 44. udvarban.
Mélyen leszállított fa-
zonarak. 3819

Takarékúthely,
üstház, mérlegek jutá-
nyosan kaphatók, javi-
toltak raktáron, Kigyó
utca 57. 561

200 q
csövestengertűnc góré
kiadó. Cegléd utca 4.
578

Hölgyek!
Keressék fel Krausz Er-
zsi kalapszaladját, Piac
utca 42. szám, Panno-
ma-udvarban. Modell-ek
nagyon olcsón, alakítás
1.50. 527

2.80 P
tölgy hasábla mázsája,
aprítva 3.20 P hazaszál-
lítva 500 kg. vételnél.
Grünfeldné. Csapó 16.
Telefon: 29-82. 541

30-35 liter
feljestej, lehetőleg egy
félben naponta ház-
hoz szállítva eladó. —
Értekezni Kigyó utca
38, Keresek. 5091

Női kalapok
gyors készítése, alkü-
lása 1.20-1.50. Csere-
pes u. 16. 5309

Friss tej
állandó szállításra, sa-
ját gazdaságból meg-
rendelhető. Bethlen 44.
Telefon 11-61. 5320

Téli
fa és szén szükségletét
mielőtt másutt szerezné
be, kérjen saját érde-
kében előbb ajánlatot.
Prohászka és Társától,
Bethlen 44. Telefon 11
-61. 5319

Ne féljen
a téltől, mert a lehető
legolcsóbb napi áron
szállítjuk szén- és fa-
szükségletét. Elsoran-
gu helyi szén, leg-
jobb hasáb és aprí-
tott fa kis tételekben
is házhoz szállítva kap-
ható. Alföldi Faérekész-
tő Vállalat. Pesti utca 2.
Telefon 31-23. Gégtu-
lajdonos: Ihasz Henrik
és Grósz József
2637

Párezer
pengő készpénzzel fel-
tétlenül megélhetést —
nyújtó bármilyen üz-
lethez betársulok. —
„Csak biztos befektet-
és” jellegre a kiadóba.
552

Kalapkellékek
olcsó árban, File tom-
pok már 1.50 P-ől be-
szerezhetők Krausz Er-
zsinél, Piac u. 42, Pan-
nonia-udvar. 528

5000 pengő
fél éves kölcsönre —
egyén kamatot fizetek.
Ajánlatot „Ingatlan fe-
dezés” jellegre a kiadó-
ba. 550

Monogram
hímzést, kötött s hor-
golt blúzok legdivato-
sabban készülnek. Vö-
rsmarty u. 3. 556

70 mázsás
tengeri góré haszonbér-
be kiadó. Akácfa utca
11. 557

Oktatás

Vállalok
középsiskolás diák vagy
diákleány tanítását —
vagy bármely délutáni
munkát. Könyvelés, íze-
velés, gyorsírás, stb.
Levelezőlapra jelentkez-
zem. — Veregyházy
László theológus, Kol-
légium. 516

Egyetemi
hallgató előnyösen vál-
lal korrepetálást, esze-
leg ellátást is. Cím:
„Galambos” cukrászdá-
ban, Kossuth utca 11.
542

Teljes ellátás

2-3
iskolás fiút teljes el-
látásra elfogadok. Is-
potály utca 13. szám.
4322

Köznevelés
iskolás fiút vagy leányt
teljes ellátásra elvállal-
lok, havi 50 pengőért.
Hüvelyes utca 7. 1756

Idősebb
ur vagy uróé teljes el-
látását vállalom. Rál-
vin-tér 4. sz. 5224

Kereslet

Buzacsalj,
kölcskeveréket, vagy
repcealjat, kisebb és
nagyobb mennyiség-
ben keresek. Apaffi-
utca 20. 4304

Tengerigóré
keresek, 4 hónapos fe-
hér kutya eladó. Vörös-
maty 9. 5297

Üzletherendezést,
kisebber keresek meg-
vételre, esetleg szétsze-
dett állapotban. Cím:
„Üzletherendezés” jel-
legre. 579

Magyar
perzsát, közép nagysá-
gú, használtat vagy
ujat veszek. Ajánlatot:
„Perza” jellegre. 5321

En leszek az elnök

(Délamerikai idill.)

Írta: PÉCHY-HORVÁTH REZSŐ.

(3)

2.
Abban az időben sofför voltam Monte-
videóban és taxiutón parancsnokoltam. Allo-
máshelyünk a tekintélyes délamerikai világ-
város legragyogóbb sugárútján, a nyolc kilo-
méter hosszú Avenida 18 de Julio-n, az ut vége
felé volt, közel a Prado pálmáihoz:

Esténként, ha a széles sugárút felett, a ki-
feszített sodronykötelegen lázas villódzással
gyulladtak ki a villamos ivilámpák, amelyek
lilás-fehér fényzuhatagot árasztottak és töl-
főhő fényzömbben uszott minden, hátamat szo-
kás szerint nekitámasztottam a kis fekete autó
oldalának és elmélázva merengtem el a külö-
nös, európai szemnek sok tekintetben szinpa-
dias látványon.

A gyalogjárón hamvasarcu, gömbölyű
idomu, ütemes lépésű, szaporanyelvű creol-
lányok sétálgáltak, a kelletnél is gyakrabban
mulogalva kockacukor-fehérségű fogaikat a
gavallérjaiknak, a papagájtarkaságú egyenru-
hákból fészegő, irombán hosszú kardu, színes
tollbokrétás esáköjú katonatiszteknek. Hangos
kacagásuk kedvesen csattant fel, amikor lát-
ták, hogy a gavallér nem tud mit kezdeni or-
mólanul hosszú kardjával, hanem minduntan
a lábai közé táncoltatja azt.

A kocsiuton elegáns fogatok surrantak
tova és nagy hófehér, vagy halványpiros autók
robogtak és surrantak.

Választékos, előkelő társaság könyökölt a
pompás fogatokban és jókedvű, hangos tere-
ferével udvaroltak egymásnak férfiak és nők.
Itt zajlott le az előkelők napi életének néhány
nevedőrája, amíg az Avenida végigrobogtak
a Prado pompázó pálmáiig. Itt mutatták be
torz izléssel megvalósított ruháikat, kalapjai-
kat és itt láthattuk nap-nap után az elegáns
világ izetlen és izléstelen öltözködését is.

Katonatisztek ültek a nők mellett buza-
virágszín, fűzöld vagy skarlátpiros dolmányok-
ban, hatalmas tollforgókat viselő csákokban és
tarka selvem-szalagokon csüngő érmeket, csil-
lagokat és kereszteteket fityegtető zubbonyai-
kban. A hölgyeken ríkió színű selyemruhák hi-
valkodtak, amelyeknek láttán az európai izlés
jajveszékelve állott volna tólgást és a pompás
párisi hádisz felett harsogó kacajfergeteg
fakasztó kalapnustrumok libegtek. Frakkos
urak, kifogástalan fehér mellényben, temér-
dek rendjellel és élénkszinű vállszalaggal, de
bronzba tetsző arcszínnel, egészítették ki az
elegáns világ képviselőinek napi sétakocsizá-
sát.

Merengésem közepette halkan, álmod-
lesztően uszott felém a tenger szakadatlan, su-
sogó morajlása, mint valami fájdalmas, köny-
nyeket fakasztó sóhajlás...

Egyszerre csak valaki megszólalt mellet-
tem:

— Olá, habla Usted castellano?

(— Hallja, beszél-e Ön spanyolul?)

— Si!

És kíváncsian, csodálkozva fordultam
meg. Ki lehet az a csodabogár, gondoltam, aki
eziránt érdeklődik, hiszen fájdalmas tapasztalásaim voltak arról, hogy ez a legeslegkeve-
sebb, amit a creolok „elég”-nek neveznek a
jött-ment idegennel, a cringo-val szemben, ha
alkalmaztatásáról van szó. Bármely magas tu-
dásu, sőt diplomás ember is meghalhat itt éhen
spanyol nyelvtudás nélkül. Spanyol nyelv itt
az első, amit tudnia kell a bevándorlottaknak,
ha félig-emberszámba akarja vétetni magát.
Különbönbé néha nagy kegyből odalöknek neki
valami utolsó, aljas és izomszagató kulimun-
kát, alig garasért, de aki éhenhalni nem akar,
ezt is örömrivalgással üdvözli és elfogadja...

Két idősebb ur állott előttem.

(Folytatjuk.)

Keresek
ikerablakot megvételre,
100×120 nagyságban.
Isptály u. 13. sz. 5024

Zeis Ikon
3x4-es jó karban levő
fényképezőgépet meg-
vételre keresek. Wen-
bauer, Kémalom utca
4. 5235

Üzlet, műhely, raktár

Üzlethelyiség,
Szent Anna 5. alatt ki-
adó. Értekezni Bat-
thyány 14., ügyvédi iro-
da. 4178

Kossuth-utcai
üzlethelyiség azonnal
kiadó. Értekezni:
Debreceni Első Taka-
rékpénztárnál. 3024

Kiadó
egy üzlethelyiség. Fe-
renc József ut. 16. Al-
földi-palota. 4450

Világos
nagy üzlethelyiség ki-
adó, Szent Anna u. 22.
5308

Üzlethelyiség,
két szoba, előszoba, —
egy szoba, előszoba, —
egy szoba kiadó. Piac-
utca 63. 5255

Birtok bérlet

Kiadó
Ondódon 19 hold föld.
Pereces utca 20. 5268

Elelmiszer, ital

Bor
12 hektoliter 1930. évi
eladó. — Értekezni
Kassai ut. 16., délután
5 óráig. 5261

Hangszer

Világmarkás
új zongorák minden el-
fogadható áron eladók.
Szendrő, Batthyányi u.
22. 5310

Butorok

Diófa
könyvszekrény, íróasz-
tal, karosszék (új, antik-
utánzat, berakásos) el-
adó. Bethlen utca 48.,
asztalosnál. 5311

Antik
ebédlő, réz háló, csil-
lár, üzleti stélázsok, füg-
gőlámpák, tükrök, kézi
mangorló, — magános
ebédlőkredenc, székek
eladók. — Megbízott:
Széchenyi u. 6. Kleinnál
529

Ebédlőszobahűtor,
komplett, fél hálószoba,
szifonból, — márványos
mosdóval, köllőszekrény
miatt olcsón eladó. —
Széchenyi utca 17. 534

Eladó ház

Eladó
adómentes új ház elő-
nyös feltételek mellett.
Jósika u. 7. 5248

Jerikó utca 53. sz.
nagy kertű 3 szoba, elő
szoba, konyha, kamarás
lakással ellátott ingat-
lan kedvező fizetési fel-
tétel mellett örök áron
eladó. Tiszántúli Mező-
gazdák Hitelintézet, —
Kossuth u. 8. 5122

Kiadó
vagy eladó a Halvan
utcaikert Diófa u. 14.
számu, 3 szobás, kony-
hás és mellék épületes
ház és 600 négyszög-
öles szőlő. Értekezni
lehet a Városi Takaré-
knál. 5326

Eladó föld

Simonyi uton
és Homokkertben ház-
helyek eladók Dr. Ko-
váts és dr. Papp ügy-
védi irodájában, Bat-
thyány 14. 3372

ELADÓ
600 négyszögöl házhely
esetleg 2 részben is.
Rigó-u. 33 sz. (Homok-
kert) szőlővel és gyü-
mölcsfákkal beültetve.
Értekezni Isptály-u.
utca 13. 3246

Eladó állatok

Fajgalamb,
tulzapparodás és hely-
szüke miatt eladó. —
Apaffi-utca 20. 1406

Eladó ingóság

Másológép,
számológép, bolti áll-
vány, 2 méteres asztal
accumulátor, edények,
gázcsillár eladó Csapó-
utca 10. sz. az udvar-
ban. 5227

Két kosarás
cca. 5-5 hektoliter ür-
tartalmu, — szinfuló
prés, jókarban levő
Preisler gyártmányu el-
adó 350 P-ért, Batthy-
ány u. 14. sz. 4747

Borosfordók
eladók 400-450 literig
Boldogfalva utca 13.
5235

Különféle

Eladó
egy nagy perzsabunda
készítéséhez elegendő
bőrök. Miklós utca 2.
Berger Testvérek. 576

Hadikölcsön-
kötvények budapesti ki-
rendeltségénél díjtala-
nul kaphatnak bárműnő
ügyben felvilágosítást.
Debrecen, Rákóczi 19.
577

Fikusz
nagy, különösen ven-
dégülöknek, szállodák-
nak való, eladó. Beth-
len utca harminchárom
5225

Nyomatott a Magyar
Nemzeti Könyv- és
Lapkiadóvállalat nyom-
dájában.
Felelős kiadó:
dr. PAJOR GYÓZÓ
igazgató.
műveztő.
FRISS SÁNDOR.